

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész évre . . . . . 10 frt - kr.
Félévre . . . . . 5 - -
Negyedévre . . . . . 2 - 50 -
Egy órára . . . . . 1 - -

Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: **Dr. Nagy Zsigmond.**
Kiadók: **Hoffmann és Társa.**

Hirdetési díj:

Négy hasábos polt sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű s többször
hirdetések alk. szerint jutányos áron vetetnek fel. Bélyeg-díj min
den külön beiktatásért 30 kr.

Ismét az anyagi kérdés.

Hazánk jövőjére nézve végtelenül fontos az anyagi függetlenség; e nélkül az állami függetlenség elérhetetlen ábránd marad; népünk szegény lesz mind; nemzetünk elveszti a magyarosító vonzerőnek legfőbbikét, a jólétet, a amely vonzerő elég arra hogy a három nemzetiségből álló Svájcot együtt tartsa, bár e három nemzetiség olyan, mely rendkívül hatalmas gyuponttal bír.

Nem szabad ezt az igazságokat sohaszem elől tévesztetni, de legkevésbé most, hogy az Ausztriával létező vám-szövetség megújításáról, a közös vámterület fentartásáról van szó, főképp mivel már is belejezettek mondják a tárgyalásokat, tehát erőt kell gyűjtenünk a védekezésre.

A napi sajtó kell, hogy a napi eseményekkel foglalkozzék; de hazánkban a sajtónak más, szebb és magasabb hivatása is van: előmozdítani a haza érdekeit, megérlelni azokat a kérdéseket, melyektől a haza jövője függ.

Gyakran vissza kell tehát térnünk arra a tárgyra, melynek korszerűsége nem szűnik meg soha, és a mely a jövő választásoknál kell, hogy egyik legfőbb és mindenre a leggyakorlatibb jelszavát képezze pártunknak.

Hazánknak közigazgatási függetlenítése, anyagi önállóságának megszerzése nem csak a közjólétnek kölcsönözne óriási lendületet, de meszire előre vinné hazánkat az állami függetlenség útján!

Elmondtuk ezt sokszor; megirtuk sokszor, de ismételnünk kell és ismételnünk fogjuk mindaddig, míg e szent igazság minden magyar ember lelkével össze nem fog forrni.

Külkereskedelmünknek 76.59 százaléka esik Ausztriára; miért kell, hogy ez így legyen; ez arány azt bizonyítja, hogy kereskedelmi politikánk Ausztria gyarmatjává tette hazánkat; másképp nem lehetne így óriásilag tulnyomó.

Azt hiszi talán valaki, hogy nyersterményeink ily arányát csakugyan Ausztria fogyasztja el?

A ki azt hiszi, az alaposan téved, mert tény az, hogy osztrák kereskedők nagy mérvben folytatnak magyar árucikkkel közvetítő kereskedést a vám-külföldön túl; és nem Ausztria, hanem a világ fogyasztja el terményeinket; Ausztria csak az első vevő, a közvetítő, a nyereszkes, mi pedig vagyunk a gyarmat.

De nem csak, hogy kezébe ragadta Ausztria terményeink közvetítését a vil-

lág piacain, hanem saját gyarapodására másképp is kiaknáz terményeinket feldolgozza és visszahozza hozánk, mi pedig oly gyámoltalan vagyunk, hogy nem tudjuk saját magunk feldolgozni terményeinket.

E gyámoltalanságunk oda vezet, hogy addig míg a világ piaci árai folyton nyomják nyersterményeinknek árait, sőt az osztrák vám- és kereskedelmi politikának sikerül terményeink árát még a világgpiac árai alá is lenyomni csak azért, hogy olcsón kapja meg feldolgozandó nyersterményeinket, addig mi kieresztjük kezünkől az iparhasznót, kizárjuk annak a termelési változatosságnak a lehetőségét, mely nélkül a nemzeti jólét biztosítása lehetetlen, bár jól tudjuk, hogy a termelési egyoldalúság, melyben sinlődünk, a nyomoruságba fog vezetni előbb-utóbb.

Hazánk népessége közül az elartottak száma 10,073.877 és a keresők száma 7,389.614.

Ezek közül östérmeleléből él összesen 10,905,444 egyén, — illetőleg 4,474.653 kereső, tehát az összes népesség 62.45 százaléka él östérmeleléből.

Ha ezt meggondoljuk, szomorú aggodalommal telik el lelkünk, tekintve azt, hogy a világ fejlődése a nyerstermelés terén fejleszti főképp a versenyt és a közlekedési eszközök szaporodása és tökéletesítése mindig közelebb hozza hozzánk a kereskedelmi téren azokat a területeket, melyeken a nyerstermelés összehasonlíthatatlanul olcsóbbba kerül mint nálunk.

Más országok védekezhetnek ez ellen; termelésüket lassankint a változó viszonyokhoz idomíthatják; de mizezt nem tehetjük, nekünk ezt tenni nem szabad; — mert tiltja ezt Ausztriának érdeke, mely Ausztria annál többet nyer, mennél olcsóbban juthat nyersterményeinkhez.

A nyerstermelésből élő egyének száma, szorosabban véve, még az említettnél is nagyobb, mert az 1,242.284 napszamosok nagyobb része nyerstermeléssel foglalkozó egyén és ezek 1,196.155 egyént tartanak el.

Tényleg az áll tehát, hogy hazánkban a nyerstermelésből élők az ország népességének háromnegyed részét képezik.

Az ország népességének háromnegyed részének sorsa irányítatik tehát könnyelműen a nyomor felé, midőn felhőkben járó magasaabb politikai okok miatt nem védi meg az ország nyerstermelését a kormány; nem irányítja az ország összes termelését helyesebb utra; kiszolgáltatja ismét ha-

zánkat Ausztriának és megörökíti azt a gyarmati viszonyt, melybe szegényeinkre és romlásunkra önként bele jutottunk.

Annak daczár hogy nem igen lesznek az ősszel választások, ország szerzte mégis folynak a választási mozgalmak.

Kérve kérem tehát azokat, kik pártunkhoz tartoznak, hogy tekintsék ez alkalommal a vám- és kereskedelmi szerződés kérdését kimagasló pártkérdésnek.

Ne sajnálják a fáradságot megmagyarázni e kérdést a népnek, mindenütt, ismétellen, minduntalan.

Ezt téve, leginkább teljesítendik ez időszertint kötelességüket úgy is mint hazafiak, úgy is mint a függetlenségi eszmék hívei.

A tárgy száraz, az emberek hamar beleunnak, de hazánk egész jövője forog a kockán és hála istennek, igaz az, a mit legnagyobb elismeréssel figyeltek meg az idegenek, kiket éredezés ünnepeink hozzánk vezettek, hogy a magyarban van még hazafiság, van még pezsgő honfiérzelem!

Ez érzelemben keressünk erőt, találjunk kitartást és ebből merítsünk egyedüli és legnagyobb jutalmunkat fáradozásainkért!

Kossuth Ferencz,

Thaly Kálmán visszavonulása. Valami ébren álmódó könyvomas-riporter, nem bírván ellentállani hipnotikus rohamainak kopirintás tollával kezében sem, a lapba találta varázsolni azt a melegebb időben is bámulatos vajudásokat feltételező kacsa-t, hogy Thaly Kálmán visszavonul a politikától. Nosza, lesz szenzáció Debreczenben, ha én ezt leküldöm — gondolta magában hű társa a kacsavadászatban — aki jobb hiányában azzal a nem iryglendő mellékfoglalkozással tölti idejét, hogy a debreczeni kormánypárti lapoknak kénytelen saját külön orákulumául szolgálni s megküldötte a hirt a »Debreczeni Reggeli Ujságnak«, amely aztán szombati lapjának élére ökölnyi betűkkel ki is nyomatta, gondolván, hogy mekkora szolgálatot tesz ezzel pártjának. — Pedig kár volt a dologgal annyira sietni, mert ime illetékes helyen nyert értesülésünk alapján teljes biztossággal írhatjuk, hogy Thaly Kálmán, városunk ikerterület szerettett képviselőjének visszavonulásáról világra bocsátott hírből legyszo sem igaz, e szerint korai volt t. kormánypárti lapársunk ak ciceró szedésben kifejezett határtalan öröme.

Folyton friss töltésű ásványvíz k.

A függetlenségi és 48-as párt Vályi özvegyéhez. Vályi Jánosnak, a tiszántúli ev. ref. egyházkerület főgondnokának és főrendihazi tagnak elhunytá alkalmából, a Kossuth Ferencz elnökle alatt álló országos függetlenségi és 48-as párt tagjai nevében Helfy Ignác helyettes elnök a következő meleghangú részvétiratot intézte a gyászoló özvegyhez:

Méltóságos asszonyunk! Kedves emlékeztető férjének, Vályi Jánosnak elhunytá mély fájdalommal töltötte el szívünket. Együtt érzünk azokkal, kik benne a jó férjet, a hü családapát, az egyház bölcs vezetőjét, a lelkes törvényhozót, az igaz magyart és a rendíthetetlen hazafit gyászolják. De fentartjuk emlékezetet azért is, mert ő egy volt ama hét elődünk közül, ki az alkudozások korszakában harmincz év előtt mai függetlenségi pártunkat megalapította, megszervezte s mind haláláig lelkesen támogatta. Hőse volt ama nagy eszmének, melynek győze me a nagy, dicső és független Magyarország alkotja meg. Ennek tudata tartja fenn dicső emlékezetét nálunk és azoknál, kik utánunk következnek. Fogadja méltóságod kegyesen hazafias részvétünk hü kijelentését, a kik maradtunk Budapesten, 1896. évi augusztus 6-án méltóságos asszonyunknak igaz hívei: a Kossuth elnökle alatt országos függetlenségi és 48-as párt tagjai nevében Helfy Ignác s. k., helyettes elnök.

Az Ugron-féle függetlenségi párt szintén küldött részvétiratot a bánatos özvegyhez.

Matkovics nyilatkozata. Matkovics Tivadar az enyingi kerület orsz. képviselője ma megczáfolja azt a hirt, hogy ő a függetlenségi pártot elhagyta és a szabadelvű pártba lépett be.

A mi gyászunk.

„A törhetlen hazafinak, a polgári és vallási szabadság bajnokának, a református Egyház hűfiának és

erős oszlopának emléke legyen áldott.

E szavakban az előismerés legszebb korszoruját helyezé egyházkerületünk az általa kibocsátott gyászjelentésben Vályi János koporsója fölé, mert ezzel úgy van ő jellemezve, amilyenek valóban tarthaták mindazok, kik szigorú tekintete alatt a hazáért és egyházért melegen érdeklődő szív dobogását tanulták megösmerni.

A jellemzés, az előismerés ama méltó kifejezését nem akarom gyarló szavaimmal fenséges voltából megfosztani, hiszen mintha csak lelkemből fakadt volna az, nagy halottunk felett mindegyre ezt mondogatom: emléke legyen áldott.

Az elvek vas következetességű bajnokát tiszteltem benne mindenha, mosolyogni talán nem láttam soha s mégis rokonszenve nem tudtam volna megtagadni tőle, mert életével korán arról győzött meg, hogy puritán kálvinista jellemmel van dolgom.

Az elvekben való következetesége mellett ugy tudom, türelmes volt az ellenvéleményűekkel szembe s egyházkormányzói képességének ez szerencsés és legtitiztetreméltóbb vonása volt előttem.

Azt hiszem nem sértem meg emlékeztetőt, ha a gyászról, mely halálával érte anyaszentegyházunkat, a bizonytalan jövőre fordítani tekintetemet hiszen nem én vagyok a kezdeményező a református egyház gyászszavak czim alatt Fejő gondolkozóba ejtett már bennünket. Magával a jelzett cikkel nem kellene foglalkoznom, mert poleniát a tisztelt hamvak fölött nem akarok kezdeni, de miután annak egész irányával valamint némely téves állításával, következtetésével épen anyaszentegyházunk érdekében egyet nem érthetek, ne vegye rosz néven Fejő, ha a közérdek szempontjából kénytelen vagyok kimutatni, hogy nem ihatjuk meg (?) a tejet, a melyet fej ő!

Készségesen megadom, hogy a legjobb szándék adta kezébe a tollat, de mindjárt azt nem értem, hogy mi köze az oly eminenter református ügynek — az unitarizmusmal a történeti hűség rovására kokettizáló bevezetéshez.

A jogvédő szabadságharcokat ugy tünneti fel, hogy azoknál a kezdeményezés lelkesedése „a székely egy Isten hívők” érdeme

volt, de a kitartás diadala az alföldi magyarságnak tulajdonítható. Ez épen olyan, mint ha Kanyaró mondaná, sőt talán még ő sem bátoríthatná ekként hizelegni az unitarius intézetnek; mert azt mindenki tudja, hogy a kikkel Bocskay Diószeg alatt az első fenyves győzedelmet nyerte, azok nem „a székely egy Isten hívők”, hanem a szt. háromság egy igaz Isten vallói, a protestáns hajdúk valának.

A történelmi igazság ama kiforgatására alapított egész okoskodás önmagától megdőlt, de különben hogy miért kellett a kezdeményezés és a kitartás szerepének különböző kezekben lennie, azt nem vagyok képes átállítani, miután ugy tudom, hogy Bocskai, Behlen, Rakóczy, mind maguk, mind számottevő környezetük református keresztyének valának.*)

Aztán kicsoda szembeállítás az, mely a „székely egy Isten hívők” szől? mintha bizony mi reformátusok nem egy Isten hívők vonánk!

Ha lelkesíteni buzdítani s a kétes jövőt illetőleg helyes vezérelvet akarunk felállítani az oly nagy fontosságú főgondnoki szék betöltésére nézve, egyáltalában nem szükséges őseink éraemének egy részét oda ajándékozni az unitariusoknak, hanem ellenkezőleg azt kell mondani: nézzétek, a történelem ilyeneknek mondja a mi őseinket: ilyenek legyünk mi is, ilyen volt a megboldogult is: törhetlen hazafi, a polgári és vallási szabadság bajnok a református egyház hűfi és erős oszlopa.

Teljesen egyetérték a cikkíróval a tekintetben, hogy haladnunk, intézményeinket fejlesztenünk kell s egy általán nem szeretném, — ha csakugyan reánk illenek Révész Imre mondása: „a kálvinista magyar ember olyan, mint a dob, — csak akkor szól ha ütők”; de viszont nem szeretném, ha minden ember maga lenne a saját vezére, mert most is az a bajunk, hogy sok dilettans vezér, de kevés a jó közkatona.

Rendkívül sajnálom, hogy ezen mondásával: „A múltváltás z táskor

* Nézetünk szerint Fejő cikkében a kérdést korántsem szándékszik így élére állítani. Egyébiránt a fő az, hogy a végeredményben egyetértünk s ez felmenti attól, hogy egy másik cikkben megmagyarázza félreértett állításait. Szerk.

A „DEBRECZEN” TÁRCZAJA.

Egy olasz leányhoz.

Irta: Kovácsy Kálmán.

Barna, kedves olasz leány,
Csak tizennégy éves —
S hangja, mint a pacsirtáé,
Szeme, mint ég csillagáé,
Oly ragyogó, fényes . . .

Ugy szeretnék beszélgetni
Napestig is néha,
S óra után óra mulik,
A mig ajkunk szóra nyílik —
S aztán megint néma.

S csak mosolygunk, nevetgélünk
S gondolatunk szárnyal —
Mig egyszer csak oda jutunk:
Mind a ketten beborulunk
Lelket ölő gyászszal . . .

S mig könyekkel tele szemmel
Elborongunk mélyen:
Csókon csók ég . . . ez á vigasz,
Téli bura nyíló tavasz —
Csillagunk az éjben . . .

Melynek fénye boldogítva,
Lelkünkbe száll épen —
S eloszlik a fájo bánat,
Helyette szép remény támad —
Hogy örökre éljen . . .

S ajkunk nevet, kaczag tovább —
Édes csókra hiva —
S mosolyogja fönn az ég is,
A mig mondot te is, én is —
Evviva la vita!

Jubilálok.

(Humoreszk.)

— A „Debreczen” eredeti tárczája. —

Irta: Kiss Pál.

Igen, kérem, jubilálok!
Azt hiszem, senki sem veheti ezt rosz néven tőlem!

Mert — hogy megértsük egymást —
ugy áll a dolog, hogy a mai világban már minden „valamire való ember” jubilál. —
Mar pedig szeretem hinni, hogy én is köztük vagyok a „valamire való embereknek.”

S mi lenne most már velem, ha ennek daczára én mégsem jubilálnék?

Hát bizony az lenne belőle, hogy hiába volna az én boldogító hitem, a világ nem tartana valamire való embernek!

Na ezt már mégsem szeretném elérni. Lukább jubilálok!

Az eszme már ugys régen motoszkál az agyamban, de nem találhattam a lapot, a melyre jubileumomat feketesem.

Mert ez talán kell hozzá!
— Hogy eddig nem találhattam alapot, annak is meg van az oka.

Mikor ugyanis ezzel a latin „jubileum” szóval megismerkedtem: ennek során azok a jó öreg könyvek egy tanították, hogy a „jubileum”-nak az alapja s egyedüli alapja az — „érdem”.

Érdem a legmagasabb értelemben és a legszélesebb terjedelemben!

Igy megtanulva ezt, ez a tudat tovább fennmaradván bennem: én jó időre lemondtam arról, hogy jubiláljak.

Mert nálam még nem is lehet meg az az alap — így gondoltam — én még sokaig nem jubilálhatok: az a nagyszerű érdemsoka érhető el!

Hiszen a régi jó időkben milyen kevés ember jubilált, milyen kevés ember érte el azt az érdemfokot!

Igy gondolkoztam bizony én!

Nem tehetek róla, hogy ma már tudatára ébredtem annak, hogy hiszen azok a régi jó öreg könyvek — naiv bolondok! — Nem áll az ő tanításuk: hiszen a jubileumhoz nem okvetlen szükséges alap a nagyobb szerű érdem!

Ugy-e, mélyen tisztelt magyar közvélemény, a jubilánstól nem kívánsz te valami nagy érdem?

Persze, hogy nem!

Ha van az érdemnek száz foka: ugy-e, a nulladik foknál már lehet jubilálni!

Hahó! Bocsnát! Vagy talán én tévedek! Én vagyok más véleményen az érdemről illetőleg, mint te, mélyen tisztelt magyar közvélemény!

Persze, itt van a tévedés; én más tartok érdemnek, mint te!

politikai harc volt a küzdelem, mely két nemes jelölt közül, a kormányellenes párt férfiát tüntette ki a többség bizalmával; — mane legyen az, ma az egyház igaz érdekei, elvei legyenek irányadó a vezér megválasztásában. — bár talán akaratlanul de mégis a megboldogult érdemből igen sokat levon. (?)

Pártállásra való tekintet nélkül föltétlenül érdemes volt a megtisztelő bizalomra s ha hozzá hasonlót találunk, csak akkor nyúlhat a mi gyászunk.

Szerény nézetem szerint a kétes jövődöbe bevilágító irányelv a méltó utód keresésében nem lehet más, mint a mivel egyházkerületünk elhunyt nagy fiát méltatja s kívánjuk, hogy legyen az ő utódja törhetlen házaafi, a polgári és vallási szabadság bajnoka, a református egyház hű fia és erős oszlopa.

Justus.

A pogányság föltámasztása.

Az újságokat bejárta a hír, hogy Párisban egyesület alakult, mely a pogányságot akarja új életre támasztani. — Pogányság alatt persze a napsugaras Hellas vallását értik és az új korszakot a boldog görög istenek kultuszával akarják megnyitni. — Tízennyolcz század óta gyászol az emberiség — mondják az új apostolok A keresztény vallás a maga aszkéta világnézetével, a tulvilágra czélzó életfilozófiájával siralomvölgygyé változtatta a földet. Az embereknek nincs érzékük a földi élet iránt, derűjét nem élvezik, örömei iránt, nincs fogékonyságuk — átmenetnek tekintik a nemlétből az öröklébe, közbeneső állomás a lélek útjában, a megpróbáltatás helye, a szenvedés tanyája és a lemondás iskolája. — Mily szomorú tan és mily gyászos életfelfogás! Erkölcsstana nemes, világnézete magasztos, de mily kiéleonné teszi az életet! . . . És mily ellentét, ha görögököz fordulunk. A kereszténység beköt rak az emberi életre, — a görög világban szabadon fejlődik az emberi erő. A kereszténység csak a lelket látja az emberben — a görög világ jogaihoz juttatja a tes-

tet. — A kereszténység megveti a természet és ellene van az élet örömeinek, a görög világ belemerül a természet imádsába és erényi lát az örvendésben. A kereszténység kiküszöböli a valóságot az ideálból, a görög szellem ideállá magasztosítja a valóságot. B kereszténység sötét és csak szomorúságot lát az életben, a görög világ derűt és mámorossá teszi a természet buja virágzása. A kik belefáradtatok a szenvedésbe és meguntatók a rémképeket, meneküljétek a görög szellemhez, Hellas islene és a görögök filozófiája megédesítik napjaitokat, harmonikussá teszik ez életet és megtanítanak az életöröm kultuszára.

Körülbelül ilyesmit olvashatunk abban a felhívásban, mellyel az új pogányság híveket akar magának szerezni. Rokonszenves, biztató szók már is érkeztek az alapítókhoz. Neves francia írók — igaz, hogy nem a legnevezetesebbek és nem is legkomolyabbak — nagy örömmel üdvözlik a mozgalmat és az emberiség újjászületését várják tőle. A magunk részéről jóval kisebb véleménynyel vagyunk róla. Hamis a kereszténység jellemzése. Ráillik az anachoretákra, az őskeresztény remetékre, a kik a lemondásban és bűnbánatban töltötték napjaikat; de vajmi kevés köze van a modern keresztényekhez, a kik tudnak élni és akarnak élni.

Utópia az egész óhajítás, mert más kérdés, hogyan rendezzük be életünket és milyen hitet valljunk lelkünk mélyébe. Am a mozgalom azért mégis érdemes, hogy foglalkozunk vele. Érdekes dokumentum a modern lélek vívódásairól, jellemző bizonyosság az emberi szellemben végbemenő forradalomról és tanulságos alkalom a jövőbe való bepillantására.

Az új pogányság a keresztény világnézet ellen irányul. Ebben a tekintetben nem szűkölködik az előfutároknak. A kereszténységet sokan támadták, ugy a múltban, mint a tizenkilencedik században. A támadók érvei körülbelül mindig egyeztek, de a szellemben, amelyből fakadtak, nagy a különbség.

A század elején a művészet volt a jelző. Winkelmann fölfedezte a görög szobrászatot és megantotta követőit, hogy bámulják a görög művészet derűjét, csodálják virágzó egészségét és hódoljanak hatalmas erejének Goethe Zeus szobrát állította agya elé, hogy

Ime, ez a kompanyia ismét másképp fogta fel az érdemet, mint te mélyen tisztelt közvélemény!

De, mélyen tisztelt magyar közvélemény, az érdemet illetőleg a te hited az egyedül helyes, az egyedül idvezítő! A hited szerint való érdemeket csak jubiláld te tovább is!

Beh boldog ország is lehet ez a mi Magyarországnak; hiszen mennyi jubilans fia van! — Mennyi érdem lehet ezek a jubileumainak az alapja!

Igazán, dicső magyar hazám, megingathatatlan a'apokon állhatsz te, számtalan érdem képezheti a te alapodat!

Hiszen nincs nap, hogy ne akadna nagy férfiú, a ki — jubilál!

Mert csakis nagy, érdemes férfiú jubilálhat.

És most, mélyen tisztelt magyar közvélemény vagy ha úgy tetszik: társadalom: ha nem tudnád még, engedd, hogy ezennel tudtadra adjam, hogy én is nagy, érdemes férfiú vagyok! Én is jubilálni akarok, még pedig sürgősen! hogy el ne kessem.

Tudod-e, mi az érdemem!

Nagy, nagyon nagy!

A huszonötös szám játssza a szerepet, tehát láthatod, hogy nem mindjárt a 10 vagy 15 után jubilálok.

Az én érdemem, melyet jubileumom alapjául veszek, az, hogy szerelmemből mábrándultam ki — huszonötös örök! Azt hiszem, ez szerinted is nagy érdem! Jubilálok!

minden reggel ez legyen az első látvány, a mi szemébe ötlök és Heine zugolódo szavakait kelet ki a kereszténység ellen a mely száműzte a világból a görög művészet derűjét. A mit a kereszténységnek szemére vetett, hajszályira egyezik a modern pogányok érvelésével. Az aszkézist gyűlöli, a gyász és szomorúságot átkozza ő is, mint hatvan év után való utódai, de mily más okokból és mily más czélból! Heine, épp ugy mint Goethe, a művészet nevében emeli föl szavát: a modern pogányok azonban vallást akarnak; Heine előtt a művészet egészsége a czél, a modern pogányok az egész társadalmat akarják regenerálni. Heine első sorban művész a ki a vallási kérdésekkel kaczerkodik, a modern pogányok vallás alapítók, a kik a művészetben dilettánskodnak. Heine és társai megtermékenyítették a művészetet, vajjon mit fognak csinálni a modern pogányok a vallással?

Előbb azonban szóljunk a kereszténység egy másik támadójáról és a pogányság föltámasztásának igazi okáról.

A támadó: Nietzsche, az örületbe hanyatlott lángész, a kinél elkeseredettebb ellensége nem volt a kereszténységnek. De az ő gyűlölete a filozófiából fakadt. Azt akarta, hogy erős emberek legyenek a világon és ennek legnagyobb akadályát a keresztény szellemen látta. A keresztény szolgálta morált val, az emberiség fölvirágzása pedig az ur-morál uralmatól függ. A kereszténység a — mondást, a könnyörületességet, a szelidséget hirdeti, pedig az emberiség csak akkor lesz virágzó, ha az erő, a könnyörtelesség, a kegyetlen önzés uralkodik. Ezt hirdeti ő az Antikrisztusban és vele állanak rokonságban a modern pogányok is.

De ezzel a rokonsággal még nincs megfejtve minden. A modern pogányság szelidi-Nietzsche tanait és okáiban gazdagabb. Szerepet játszik benne mindenekelőtt a modern tudomány vallásromboló hatása, okát adja azután a tudománynak az élet nagy problémái megfejtésében szenvedett veresége. A tudomány megrendítette a vallásos meggyőződést, a természetüneményeinek kutatása kiküszöbölte a csodákba vetett hitet, a bibliai kritika megfosztotta a szentírás tekintélyétől és a vallástörténelem azt bizonyította, hogy semmivel sincs több joguk inkább hittől a Sínai hegyen történt kinyilatkoztatásban, mint akár a vedákban vagy Mohammed revelációiban. A mig azonban így egyfelől jogokat vindikált minden vallásnak, másfelől oda jutott, hogy be kellett látnia: a vallás helyét aoha sem fogja tudni pótolni. A lét nagy kérdéseit: az eredet és vég titkát soha sem fogja tudni megfejtteni, igen jól rásegít bennünket a mindennapi jelenségek kihasználására, de azokra a nagy kérdésekre: honnan jövünk, mik vagyunk, hova megyünk? nem tud felelni. Am az emberiség nem lehet el nélkül, hogy e kérdésekre valami választ ne adjon, nem elégszik meg az léttel, hanem az élet titkát is akarja tudni. És megkezdődött az a vallási renaissance, mely oly jellemző korunk szellemi állapotára. Némelyek, mint Tolsztoj és Bourget, Huysmans meg anny más a kereszténységhez való visszatérést hirdetik; mások, mint az új pogányok, a görög isteneknek akarnak oltárt emelni. Amazok a lélek vallását ápolják, — ezek a test kultuszában látják az üdvöt. Amazok a lemondást és az önmegtartóztatást ajánlják, emezek az evangelium követői vallásban a mystikusokat követik a művészetbe, — ezek Nietzsche tanítványai a filozófiában, örömet vallják az etikában és a görög derűt akarják bevinni az életbe és a művészetbe.

Ha a vallásokat eszthetikai oldalukról kellene méltánolni, akkor az új pogányság ellen senkinek sem lehetne szava. Az a vallás, a mit a párisi pogányok hirdetnek, nagyon szép, — a derű és öröm evangéliuma kinek nem teszenék. Am a valláshoz nem elég hogy tessék, — olyan erőnek kell benne lakoznia, hogy higgyen is benne az ember. A

Azok a régi bolond könyvek hogy meg is tévelyítik az embert; ime most kezd csak világos lenni előttem az érdem fogalma is!

Hiszen nekem mélyen tisztelt magyar közvélemény csakugyan igazad van!

Szörnyű igazad van!

Mert csakugyan, hogyne volna érdem az, ha valaki születésétől fogva 30—40—50 vagy pláne 60 évet él! Persze, hogy érdem: jubiláljon!

Vagy csakugyan, hogyne volna érdem, ha valaki 5—10—15 vagy pláne 20 évig betöltött egy hivatal! Érdem ez csakugyan! Azt minek vizsgálnáld meg szigorubban, hogy mennyire töltötte be: elég, hogy betöltötte, okvetlen jubiláljon!

És ha véletlenül láttuk, hogy tisztességesen töltötte be: igaz, hogy ezt régen csak kötelességnek állították, de hát miért ne lehetne ma ez halhatatlan érdem! Az a! Mindenesetre jubiláljon!!

Lám, így van az! Más idők, másként gondolkoztak az érdemről. Sőt megesis, hogy ugyanazon korban is egyik tömeg nem tartja azt érdemnek, a mit a másik nagyon is annak tart!

A multkor olvastam valamelyik lapban, hogy a rendőrség egy veszedelmes kompanyát épen akkor fogott el, mikor azok javában együtt dőzsöltek! Vizsgálatkor aztán kitűnt, hogy a dőzsölés azért volt, mert akkor a banda fejét — jubilálták! 10 éve volt ugyanis akkor annak, hogy a jubilált érdemes férfiú a zsebmetszői (mert zsebmetszők voltak) pályára lépett s e téren számtalan érdemet szerzett: a bandának feje is lett!

vallástól nemcsak azt várjuk, hogy szép tanokat hirdessen, hanem hogy igazságáról is meggyőzőn bennünket bennünket; nem elég, ha azt igéri, hogy széppé teszi az életet, ezt csak akkor tudja elérni, ha élő hitté válik az emberben. Az embereket csak akkor kormányozza, ha hiszünk benne; az életet csak akkor kormányozza, ha hiszünk benne; az életet csak akkor termékenyíti meg, ha meggyőző.

A régi görögök hittek isteneikben, ha ezek az istenek nem is voltak egészen Homer jókedvű és könnyelmű gavaléjai, de ki fog bennök binni ma? Nem hisznek bennök a párisi pogányok sem és nem fog hinni senki is. A régi naivsághoz nem térhetünk vissza, legfeljebb hazudhatjuk, hogy szellemünk, illetlen és lelkünk naiv, de két ezredév tapasztalait, ki nem írhatjuk magunkból, a modern lélekről nem lehet letörölni, a mivel a történelem teleirta és a régi hit csak alarcz lesz, mely alatt a hihetlenség rejtőzik. Ez őli meg az új pogányságot, ez fosztja meg komolyságtól a száműzött istenek visszahozatalának eszméjét. Legfeljebb erkölcsi maximák összeállításáig de meggyőződéssé nem valik, az életképeség kianyul belőle.

A vallás visszatérőben van, de ez a vallás nem a görög mythologia, az emberiség sorsát nem a görög istenek fogják kormányozni és az egész mozgalom csak a történeti dokumentumok számát szaporítja, melyekből a jövő historikai a tizenkilencedik század végének szellemi állapotát fogjuk megkonstruálni.

Salgó Ernő.

Ujdonságok.

* **Presbiteri gyűlés.** Már szombati lapunkban jelentettük, hogy holnapután, szeptember 4-én délután 4 órakor a debreceni evang. ref. egyház presbiteriuma közgyűlést tart, melyre ma kaptuk meg az egyház meghívóját. A meghívón tárgyakul, tanítói állomásokra pályázathirdetés és más fontos ügyek vannak jelezve és egyszerűen mind a tagok pontos megjelenését is kéri.

* **A Zion-egylet zászlója** igen érdekes módon jött létre. Nevezetesen Varga Lajos helybeli kereskedőt nagyon bántotta az, hogy olyan tekintélyes egylet, mint a Zion, mindig zászló nélkül vonul ki. Szomszédjának, Schwaiger M. L.-nek 1892. nov. 1-én azt az ajánlatot tette, hogy 1 frtot szívesen adna egy ilyen zászlóra. — Az ép jelenvolt Weisz Mór a megszólított Schwarz M. L.-lél rögtön kiegészítették azt 2—2 frtial 5 frtra s ez az öt forint volt a kezdete a Zion-egylet zászlóalapjának, mely csekély összegből aztán 1895. decz. 31-ig 550 frtnyi tekintélyes summa nőtte ki magát, s ebből olyan szép zászlót készíttethetett magának az egylet, mely valóban ritkítja párját.

* **Dobieczi Sándor jubileuma** — mint halljuk — programmszerűleg folyt le. Mi teljes tisztelettel megadtuk tegnapelőtt az érdekekben dúz üzletvezetőnek a mivel iránta tartoztunk, az esti ünnepélyekről azonban, a melyekre a rendezőség szerkesztőségünket meghívni érdemesnek nem tartotta — tudósítást nem adhatunk. Ezt kijelenteni kötelességünknek tartottuk.

* **Beiratások az akadémiába.** A debreceni ev. ref. főiskola hittanszaki és jogi akadémiáján az 1896/97. iskolai év az idén a szokott időnél később, október elsején d. e. 9 órakor a főiskola imatermében tartandó istentisztelettel fog megnyílni. A tanév megnyitásával kapcsolatos határidők ekként a következőleg alakulnak: a) javító- és pótvizsgálatokra szeptember 25. déli 12 óráig kell jelentkezni az illető dékáni hivatalokban; magok ezek a vizsgálatok szeptember 26-ig

tartatnak, b) a kellőleg felszerelt alapvizsgálati kérvények úgy a hittan, mint a joghallgatók részéről szeptember 25. délig nyújtandók be a dékáni hivataloknál; a theologiai alapvizsgálatok, valamint a jogi alap- és államvizsgálatok szeptember 28-án kezdődnek; c) bentlakás, tandíjkezdés, tápintézet stb. elnyerése iránt szeptember 27. délig lehet folyamodni a dékáni hivataloknál, később érkezendő folyamodványokat nem vesz figyelembe az akadémiai tanács; d) a beiratás ideje szeptember 24—30.; felvétel és beiratás végezt a főiskola háznagy hivatalában kell jelentkezni, a hol további utasítás nyerhető. Beiratási díj 2 frt 60 kr. Tandíj 30 frt, illetőleg hittanhallgatóknál 15 frt. Az akad. tanzakok igazgatósága.

* **Stefánia özvegy trónörökösne Londonba.** Stefánia özvegy trónörökösne, ki az angol királynőnél Osborneban látogatást tett, visszatért Londonba és Salisbury kertjünnepélyére Hatzfieldbe utazott.

* **Az iparosok második csoportos felrándulását** Budapest az ezredéves orsz. kiállítás megtekintésére az iparos kör, a kereskedelmi és iparkamara támogatása mellett folyó aug. 29-én rendezte. A felrándulásban részt vehetnek iparosok, kereskedők és ezek hozzártatózói, valamint ipari segéd munkások. A felrándulásban való részvételi díj fejében négy napra 9 frt 30 kr, két napra 7 frt 30 kr fizetendő, mely összegért minden résztvevő egy 14 napi érvényű bíró III-ad oszt. vasuti menetérti jegyet, két, illetőleg négy napon át ebédet, ugyanannyi időre lakást és bemeneti jegyet kap a kiállítás területére. Ezenkívül fent időzésük alatt díjmentes kalauzásokban részesülnek. Jelentkezni lehet e hó 19-ikéig Szedlak József pénztárnok úrnál, hol a jegyfűzetek díja lefizetendő Debreczen 1896 augusztus 10. Az iparos kör elnöksége.

* **Az orosz czári pár bécsi látogatása.** Az eddigi megállapodások szerint II. Miklós orosz czár és a czárné e hó 27-én reggel érkeznek Bécsbe. Délután a Hofburgban diszebed, este pedig az udvari operában theatre-pare lesz. Másnap tartják meg a Schmelzen a nagy katonai diszesszémét, a melyen részt vesznek az uralkodóház összes Bécsben időző tagjai. Este a Hofburgban nagy hangverseny lesz a czári pár tiszteletére. Még nincs eldöntve, hogy a magas vendégek a Hofburgban vagy a schönbrunni kastélyban fognak lakni ott időzésük alatt.

* **Árviz Miskolczon.** Miskolczról írja levelezőnk, hogy a napok óta tartó ropant eszések következtében a városház-tér, az alacsonyabban fekvő házak, pincék és a Lloyd-kávéház viz alatt áll. A mentési munkálatokat a katonaság végzi. élen Cronenbold altábornagy hadosztályparancsnokkal.

* **A kereskedő ifjak kiállítási tanulmány-utja.** Az ezredéves országos kiállítás megtekintése céljából a debreczeni kereskedő testület a kereskedő ifjak egyesületével együttesen tervezett utazásra a következő kedvezményeket nyerte: Utazás Budapestre a II-od oszt. kocsikban III. oszt. jeggyel, vagyis 3 frt 50 kr, vissza Debreczenbe ugyanannyi. Lakás. A Millenniumi utazási és ellátási vállalat kenyelmesen berendezett szállodáiban nap és személyenként 1 frt, beleértve a takarítás és világítás költségeit is. Étel és ital. A Debreczeni csárda bérlői az étlap szerinti étkezés árából 20 százalékot. Karikás csárda tulajdonosa étel és italból a különben is igen mérsékelt árából 15 százalék engedményt. Petanovics vendéglő tulajdonosa a kiállítás területén a legjobb helyen levő csarnokában valamint az Andrássy-uti éttermeiben az általánosan ösmert előnyös árából étel és ita-nál 20 százalék engedményt nyújtanak. Látnivalók. Az Ecco Homo képkiallítás 50 kr belépti díjból 20 szá-

zálék. Konstantinápoly igazgatósága rendes napi 30 kros jegyekből 33 százalék. a tűzijátékos napi 40 kros jegyek után 25 százalék engedményt. Párisi nagy mulató igazgatósága a rendes napi 1 frtos jegyeiből 30 százalékot enged, míg végre az Állatkert igazgatósága a 30 kros belépő díjakat 10 krra szállította le. A kiállítás igazgatósága részéről szintén magas engedményre van kilátás, azonban minthogy e kérdés még nem nyert teljes befejezést, az érdeklődők tekintetben csupán 3—4 nap mulva nyerhetnek felvilágosítást. Előjegyzéseket az aug. 15-én tartandó utazásra f. hó 13-ig elfogad Bárdos Géza (Közgazdasági bank) és Ozmits Endre biz. jegyző (Csapó-utca Knoll ház) midőn is az illető jelentkező az utazási díjat befizetni tartozik, melyért a jegyet és igazolványt az utazást megelőző napon kézhez kapja.

* **Eljegyzés.** Deutscher Ede helybeli előnyösen ismert varrógép- és bicykli kereskedő eljegyezte Popper I. D. mohácsi nagykereskedő kedves leányát Heléna kisasszonyt.

* **Ördögnek nézte.** Vasárnap este egy éppen a vásárból jövő öregparasztasszony nagyon megijedt. A hatvan utczán Mr. William Bicykli, a sérthetetlen angol kerékpáros jött vele szembe, kitő annyira megijedt, hogy a Miatyánk ezen mondatával: »Uram szabadíts meg a gonoszól« magán egymásután hetszer keresztet vetett s mindössze annyit tudott még mondani: »Uram teremtem, itt jön az ördög, vagy talán kísértet? Hogy valóságos önkívúli állapotba nem esett, csak egyik éppen arra sétáló riporterünknek köszönheti, ki megmagyarázta a nénikénis, hogy az kitől annyira megijedt, egy Amerikából ide importált gentleman, éppen olyan Isten teremése, mi mi vagyunk és aki talán a megjelenési időre nevezve vele collegialis sántától még jobban fel, mint akármelyik öregasszony. Ezen sikerült magyarázat láthatólag lecsillapította az asszonyka kedélyét és két Miatyánk elmondása és ugyanennyi keresztvetés után folytatta a városba vezető utját.

* **A zugirászat ellen.** Igazságszolgálatunk terén már meglehetősen kipusztult a zugirászat Debreczenben. Közigazgatási téren azonban erősen tartja magát. Pedig a kellő készség és tudás nélkül való zugirások megbízójuk érdekeit is erősen veszélyezteti. Ezért örömmel üdvözöljük a belügyminiszterium következő elvi jelentőségű határozatát: »Közigazgatási ügyekben mások folyamodványának pénzért való megszerkesztése a zugirászat vétségét állapítja meg, illetőleg ily esetekben az iratokaközigi bizottságrésztől a bíróság hozátteendő k E fontos határozatot ajánljuk az illetékes körök figyelmébe.

* **Ujságírók és rendőrök.** A keleti pályaudvaron történt hírlapíró sajer ügyében, tegnap a főkapitány olyképen határozott, hogy Csorba Imre ellen folyamatban levő vizsgálatot, e halálózása folytán beszüntette. A vádlott rendőrök ügyeit, szorgos megvizsgálás végett, e kebelbeli fegyelmi bizottsághoz tereli. Kovács Sándor hírlapíró a rendőrség hatóság elleni erőszak, nyilvános rágalmas és becsületsértéssel vádolja és ennek következtében ügyét átteszik a budapesti kir. ügyészséghez. — A főkapitány ezt a határozatát a Fővárosi hírlapírók egyesületének és az Otthon-nak, hosszabb átirat kíséretében megküldötte.

* **A párisi bérkocsisokról.** Párisban az évnek ebben a napjaiban szokták jegyzéke venni azokat a tárgyakat, melyeket az emberek a bérkocsikban relednek. Évről évre ropant sok tárgy szokott így összegyűlni, mert a párisi bérkocsisok nagyon becsületesek és szinte minden tárgyat beszolgáltatnak a rendőrséghez, a mit csak kocsijukban találnak.

Természetes, hogy e tárgyak legnagyobb kontingensét az esernyők szolgáltatják, évente közel 15.000 esernyő és napernyő jut ily módon a rendőrséghez. Vannak azonban más, értékesebb dolgok is e talaj tárgyak között — pénztárczák, ékszerek stb. Néhány évvel ezelőtt egy orosz gróf Párisban egy bérkocsiban felejtette a tárczáját, melyben 10.000 frank volt. Abban a hiszemben, hogy a párisi bérkocsik sem különbek, mint a péterváriak, nem is tett jelentést a rendőrséghez. Mikor már odahaza volt Oroszországban, egy barátja figyelmeztette, hogy a rendőrséghez kellett volna fordulnia és pár év múlva ismét Párisban járva el is ment a rendőrséghez, minden remény nélkül azonban, hogy fellépésének eredménye lesz. Mily nagy volt a meglepetése, mikor igazolás után megkapta tárczáját, benne a 10.000 frankkal. Nem is fojthatta vissza azt az igazán orosz szellemű felkiáltást: „Micsoda ostoba ember volt az a kocsi!” — Egy más alkalommal egy ékszerész jut a rendőrséghez és elpanaszolta, hogy nagy értékű ékszert felejtett egy bérkocsiban, melynek számát elfelejtette. A rendőrség nem tevényt semmit este az ékszerész kétségbeesett kedvvel távozott. Este azonban beállt a rendőrséghez egy bérkocsis és átad egy ékszerdobozt, melyet kocsi-jában talált. Az volt, melyet az ékszerész elvesztett. A rendőrhivatalnok azt tanácsolta a kocsi-snak, vigye az ékszert az ékszerészhez bizonyára busás jutalmat fog kapni. De hiába volt a jó tanács, a bérkocsis kijelenteite, hogy azzal az emberrel, a ki oly csunyán alkudott a vitelbérért, nem akar érintkezni. És ezzel büszkén eltávozott.

* Kitüntetett debreczeni iparos segédek.

Az országos időleges munkakiállításán vársunkból a következő tehetséges iparos segédek lettek kitüntetve és pedig: I. díjat nyert: Nyalka István, II. díjat nyertek: Kovács József és Nagy Ferencz III. díjat ifj. Pris József, IV. díjat — emlékmányt — nyert: Vedres József. A díjak kiosztása folyó hó 15-ike körül fog történni.

* **Román becsületesség.** A román pénzügyminiszteriumban a múlt héten a lopás történt melynek tettesét hosszú nyomozás után végre kézrekerítették és letartóztatták. A tettes nem más, mint a főpénztár első helyettese Petresku Fodor, ki már 25 év óta szolgálatban áll és annak legbecsültebb hivatalnokai közé tartozott. A lopást maga követte el minden segítség nélkül, a mennyiben a kérdéses pénzesomagot abban a perczben dugta zsebre, mikor a pénztáros a helység melek ajtójánál állott, míg ő a főúton távozott. A pénz egy részét megtalálták azon ház tulajdonosánál, melyben Petresku évek óta lakik, és a kit eddig még ki nem derített okokból beavatott a dologba.

* **A ki a szívét jobbról gondolja.** Bodán György nyír-adyoni születésű, 31 éves, gör. kath. nős, helynélküli kocsi-sal történt meg ez az eset, ki tegnap délután a Dedó utcán iudult el egy bérkocsival, hol anyósa is lakik s mint a körülményekből kitűnik, egyenesen anyósának akart rendezni egy tragikus jelenetet akkor, midőn rongyos pisztolyával jobb oldalába lött a bérkocsin — mádarsréttel, de mivel ő nem tartozik azon igen kevesek közé, kik jobbról hordják szívüket — természetes, hogy ruhája lángra kapásán kívül semmi egyéb nem történt s beszállították a kórházba, hol halálához — semmi remény

Félreértés. A vendég megebédelt és még sajtot szeretne izlelni

— Pinczér, hozzon nekem valami sajtot.
— Igenis, nagyságos ur. Milyent méltóztatik parancsolni!

— Hozzon, a milyent maga akar...
— A pinczér restelkedve felel most:
— Kérem a nagyságos urat, én sohasem e-zem sajtot. Nem izlek.

* **Az orfeum világából.** Az Angeli-éle orfeum, mely Sz. Dávid István millenniumi kertjében már egy elmúlt

hónap óta áll a közönség mulatására, napról-napra jobban megnyeri a pártfogást, mit a derék igazgató naponként való kellemesebbnél kellemesebb és érdekesebb programmal igyekszik meghálálni. Szombaton is, midőn Angeli Mariska kosztüm-átváltozó-nak volt jutalom játéka, annyira megtelt a kert s monohatr, igazán elit s nagyon jól mulató közönséggel, hogy a 9 órakor belépeteknek ugyancsak jól szélylyel kellett nézniek, míg helyet csiphttek valahogyan. A kosztüm-átváltozó szerepben valóságos művész ez alkalommal is azzal a kedvességgel és elegáncziával játszott, mely minden mozdulatát jellemzi, kapott is rengeteg tapsot s még a virágbokrétaikat is, melyekelegiobban bizonyítják hogy mennyire közkedvűségnek örvend úgy is, mint férje társulata. Ujabbán S. O. M. S. S. y budapesti mulatójából jött zene-bohócok, kiknek megragadó, művész mutatványai, ugy látszik még mindig több és több embert csal Angeli orfeumába.

* **Az aratás és a gazd.** Lapunk egyik múlt heti számában írtunk az Első magyar gazdasági Gépgyár r. t. azon derék vállalkozásáról, hogy új szerkezetű cséplő-gépeinek bemutatása véget Hutilész Kázmér ur tanyáján e hó 8-án cséplési próbát rendez. Ezt a próbát azonban a gyár a szombati rossz idő miatt meg nem tarthatta s mint lapunk mai számának hirdetési rovatában olvasható, e próbát e hó 12-én tartják meg. Felhívjuk rá t. olvasóink figyelmét.

Táviratok.

Thaly Kálmán visszavonulása.

Bad—Gastein, aug 10. d. e. 10 óra 50 pi (A „Debr.” ered. táv. Ér. d. u. 4 ó. 25 p.) **Kérdésükre értesitem, hogy a lapok híre valótlán, nyilatkozatot már elküldöttem dr. Bakonyi Samu ezimére — Thaly Kálmán.**

A kiállításí jury-k megalakulása.

Budapest, aug. 10. (A „Debrecezen” ered. táv.) A budapesti ezredéves országos kiállítás tárgyait megbirálására választott és kinevezett tagokból alakult nagy jury, melynek első ülése pénteken volt Wekerle Sándor elnökle alatt s a mely alelnökévé Matlekovits Sándort és Thék Endrét választotta, — ma kezdte meg a csoportokká alakulást ugyancsak Wekerle Sándor elnökle alatt. Az összes szakcsoportok megalakulása, előreláthatólag még néhány napot fog igénybe venni.

Betiltott néppárti gyűlések.

Budapest, aug. 10. (A „Debr.” ered. táv.) A Kőszegen tegnapi tervezett néppárti gyűlést, — minthogy kellőképen bejelentve nem volt, a polgármester betiltotta. Az összegyűlt szónokok ennek következtében a prépost lakásába gyűltek össze, hol mintegy kétszáz ember jelenlétében mindenek előtt Zelenyák János képviselő fejtette ki a néppárt iamert programját. Utána Eszterházy Miklós Mór gróf jövendőlte meg a liberálisizmus bukását. A néppárti falragaszokat a nép mindenütt letépte a falakról.

Budapest, aug. 10. (A „Debr.” ered. táv.) Lovászpatona községbe tegnap negyven községből mintegy hatezer ember gyűlt össze néppárti szervezkedő gyűlésre, ő melyet a Wallis grófi kastély udvarában tartottak meg. Minthogy azonban a sok kormánypárti, a ki a nép közé vegyült, nagy zajt csapott, sőt a kastély erkélyére hajgáln kezdtek, Vegh főszoigabiró a még meg sem

kezdődött gyűlést feloszlatta, a csendőrök pedig a népet kiszorították az udvarról. A néppárt ellen nyilvánuló fölhívást is terjesztettek a községben.

Horvátok a kiállításán.

Budapest, (a „Debr.” eredeti távirata. Ma 400 horvát kiránduló érkezett újból a kiállítás megtekintésére Varrasdról, a mely vármegye tudvalevőleg az országgyűlést is üdvözölte a millennium alkalmából. Schmidt igazgató üdvözölte, a vendégeket, a kik a megleghangu beszédet lelkes éljenzéssel viszonzották.

A magántisztviselők kongresszusa.

A magántisztviselők tegnap d. e. 10 órakor tartották meg e sz országos kongresszusokat a kiállítási ünnepélyek csarnokában igen nagy részvét mellett. A kongresszuson ott voltak többek közt: Schmidt József, a kiállítás igazgatója, dr. Matlekovics Sándor, dr. Kovács Gyula, dr. Neumann Armin és Sigmond Rezső orsz. képviselők, Gelleri Mór, a kiállítás főtitkára, Müller Béla műszaki tanácsos, Radványi Imre, Ráth Károly, Valkó Lajos és Aner Róbert.

A kongresszust dr. Kovács Gyula, az előkészítőbizottság elnöke nyitotta meg tartalmas beszéddel, melyben üdvözölte a tekintélyes számban megjelent tagokat annak a reményének ad kifejezést, hogy e kongresszus megadja az impulzust arra, hogy a magántisztviselők tömörüljenek s egyesült erővel védjék meg jogaikat.

Után az előkészítő bizottság működését befejezettnek jelenti ki s mandátumát visszateszi a kongresszus kezébe. Végül felkéri Matlekovics Sándort az elnöki tiszt vitelére s a kongresszust megnyitottnak jelenti.

Dr. Matlekovics Sándor elnök üdvözli a kongresszust s kiemeli, hogy a magántisztviselők nagyban hozzájárultak a millenniumi kiállítás sikeréhez. Hangsúlyozza továbbá, hogy a magántisztviselők, h te szeriat, soha sem fognak bürokratikus osztálylyá süllyedni, bárha tagdhatatlan, hogy nincs meg az a társadalmi politikájuk és összetartásuk, mint az állami tisztviselőknek. Reméli azonban, hogy ez állapotokon a Kongresszus segít erős központi szövetség fellállításával.

Az elnök beszéde végeztével a határozati javaslatok kerültek napirendre és pedig első sorban dr. Neumann Arminé. Neumann bevezető beszédében a kereskedelmi törvény ama szakaszai megváltoztatásának szükségességét fejtette ki nagy alaposággal, melyek a kereskedelmi alkalmazottak vonatkoznak, s végül határozati javaslatot terjesztett elő.

Rózsa Mihály a magántisztviselők nyugdíj ellátására vonatkozólag fejtette ki tüzetesen nézetét, azután felolvasta határozati javaslatát.

Az országos szövetség ügyét Kreutzer Lipót hozta szóba, s igazán szellemes s ötletekben gazdag beszédben mutatta ki annak szükségét.

A szakoktatás kérdése került ezután sorra, melyről Schack Béla dr., a budapesti kereskedelmi akadémia tanszékére érkezett nagy tudományos apparátussal, végül határozati javaslatot nyújtott be, mely szerint szükségesnek tartja a kereskedelmi oktatás reformját, a kereskedelmi szakiskolákat a kereskedelmi miniszterium hatásköre alá kívánja rendelni és végül szükségesnek tartja a szakkönyvtárak felállítását a utazási ösztöndíjakat.

A vasárnapi teljes munkaszünet keresztülvitele dolgában rövid, de annál ügyesebb beszéd kíséretében Bálint Dezső nyújtotta be a következő határozati javaslatot:

„Mondja ki a kongresszus, hogy az ipari munkának vasárnapi szüneteléséről szóló 1891 évi XIII. törvényzikk 3. §-a alapján kiadott 37,892 számú miniszteri rendelet módosítását

tartalmazó 14,837-1892. sz. kereskedelmi miniszteri rendelet 4 szakasza f) pontjának törlesztését szükségesnek tartja és bízta meg a magántisztviselők országos kongresszusának végrehajtó bizottságát, hogy az említett szakasz törlesztését, illetve a magántisztviselőknek a vasárnapi munkaszünetben való teljes részesítést a kereskedelmi miniszter ó nagyméltóságánál minden rendelkezésre álló eszközzel szorgalmazza.

Végül Spiegel Ödön okolta meg talpraesetten az adókérdés ügyében beadott határozati javaslatát.

A határozati javaslatokat mind egyhangúlag elfogadták.

Ezután a határozatok végrehajtására átalakították az előkészítő-bizottságot végrehajtó-bizottsággá, melyet azonban dr Kovács Gyula indíványára kiegészítették színdisznókkal és az előadókkal.

Miután még az elnök felolvasta az érkezett üdvözlőtáviratokat, melyek közül különösen nagy lelkesedéssel fogadták Vörösmarty László államtitkárét is jegyzőkönyvbe vették, hogy jövő évben esetleg egy második kongresszust tartanak, a kongresszra az elnök zajos éltetése mellett véget ért.

Az ülés végeztével a magántisztviselők lakomára gyűltek össze a Lippert-vendéglőben a lakoma, melyet több talpra esett toaszt fűszerezett, a legvidámabb hangulatban ment végbe.

Irodalom és művészet.

Irodalmi kuriózum. Zilahy Ágnes, az országszerte híres szakácskönyvíró a napokban »Zilahy Ágnes Álmoskönyve« czimmel egy száz oldalra terjedő, sikerült irodalmi kuriózumot adott ki. E nem mindennapi furcsasága, diszes nyomdai kiállítású könyvben írónk legjobbainak álomtörténeteket és álomfejtéseket tartalmazó munkái vannak összegyűjtve; maga az író álomfejtéseket és a 12 hónap jelentőségéről szellemes jóvendöléseket ír bele, a melyeket francia mesterek festményeinek a reprodukciói tarkítanak. A könyvecske ára 35 kr és Debreczenben minden könyvtárnál kapható. A Zilahy Ágnes-féle »Gazdaszonyok Naptára« és a nagy kelendőségnek örvendő »Szakácskönyves kalendárum« már néhány nap mulva szintén elhagyja a sajtót és 50 krért mindenütt kapható lesz.

A „Vasárnapi Ujság“ aug. 9-iki száma 26 képpel s a következő tartalommal jelen meg: »Az ezredévi kiállítás kapui« (képekkel Morelli Gusztáv tanár fametszései után). Költemények: »Ödönges« Versényi Györgytől. »A farkas halála.« De Aigny Alfréd költeménye, fordította Zempléni Árpád. Regénytár: »Senki fia.« Regény, írta Verne Gyula (a francia kiadás eredeti illusztrációival). »Szlavin basa« vizontagságai Szudánban« (képekkel). »Meggazdálkodott« asszony a tólat. Rajz a régi alföldi népeletről. Írta Szabó Mihály. »A műcsarnok ezredévi kiállításából« (képekkel Benzur Gyula, Háy Gyula, Vastagh Géza stb. festményei és Zala György szoborműve után). »Az ünnepi vendégek kirándulásai Munkácsról« (képekkel a máramarosi havasokról és sóbányákról Paúr Gézától). »Páris a szegényeknek.« Serly zenekara és Budavárban. (Képekkel.) »Két pavillon az ezredévi kiállításból« (képekkel: 1. Littke pezsgős pavilonja. 2. Bosnyák lakóház). »A pécsi robbanás« képekkel a robbanás után egy fél órával fölvevett fényképek után). »Ezredévi ünnepélyek.« — Irodalom és művészet. Közintézetek, egyletek. Sakkjáték, Képtalány, Egyveleg stb. rendszeres heti rovatok. A »Vasárnapi Ujság« előfizetési ára negyedrétre 2 ft, a »Politikai Ujság«-kal együtt 3 ft. Megrendelhető a Franklin-Társulat kiadóhivatalában (Budapest, egyetem-utca 4 szám) Ugyanítt megrendelhető a »Képes Néplap«, a legolcsóbb ujság a magyar nép számára, felévre csak 1 ft 20 kr.

Különfélék.

A rövidlátó férj. A várudvar felé, kezeit zsebre vágva, isten tudja, mire gondolva. A népkert előtt egy hölgygel találkozott. Egy fiatal hölgygel. Ösztönszerűen köszöntötte őt. A hölgy nem fogadta a köszöntést, vagy mert nem ismerte az urat, vagy mert az esti felhőmályban nem vette őt észre.

— És mégis, mondotta az ur magában, már láttam valahol ezt a hölgyet. De hol az ördögben? . . . És milyen alkalommal? . . . Minden esetre igen bájos hölgyecske, így tehát . . .

És menten vissza is fordult a hölgy után. Követte őt. Nem tehetett másképp. Bár most nem is látta az arcát, mégis ismerősöknek tűnt fel előtte. A hölgy a városba a főterig haladt. Aztán befordult az Teleki-utca felé. Az ur utána.

— Furcsa, gondolta magában és nevetett. Mintha csak hozzám igyekeznek az a hölgy. Az azonban még sem jutott eszébe, hogy hol és mily körülmények közt látta a hölgyet. Az X. utca 21. számú házához érve, a hölgy belépett. No ez igazán sok. Most még be is megy abba a házba, ahol ő lakik. Kettesével ugrott fel a lépcsőknél. És a hölgy egy kulcsot vett ki a zsebéből, a melylyel felnyitotta a lakás ajtaját.

— Betörő tehát!

És odaugrott melléje, megragadta a karját.

— Óh! mondta most a hölgy. Te is haza jöttél? És ily korán?

Most már eszébe jutott az urnak, hogy hol és mily körülmények közt látta a hölgyet. A — felesége volt.

Spanyol udvari szokás. Madridban a mult héten ment végbe egyike ama festői sajtószertartásoknak, melyekben a spanyol udvar annyira bővelkedik. A mult vasárnap adták át ugyanis Ribadeo grófnak azt az öltözetet, melyet XIII. Alfonzo király vizkereszt napján viselt. Az nap délben hat fogatú diszkoci indult el a királyi palotából a kocsiban egy kamarás és egy udvari szolga ült, a ki a ezüst tálcán tartotta a nevezett öltözetet. A kocsis oldalán és utána alabárdos katonák lovagoltak, Ribadeo gróf ezt az ajándékot mélyen értezt halálával fogadta. Ez a szertartás ötödik évszázadokon ismétlődik. Eredete a következő: Midőn II. Juan kasztíliai király 1431-ben Toledóban volt, az ország nagyjai don Eurique infáns ösztökölésére összeesküdtek ellene: megakarták gyilkolni. A csíny végrehajtását vizkereszt napjára tűzték ki. A király ezen a napon nagyjaival együtt ebédelt: egyszerre hozzáment don Rodrigo Villandrando, ribadeo gróf és néhány szót sugott a fülébe; erre a király gyorsan föl-emelkedett és a gróffal együtt egy mellékterembe vonult. Az országnagyok sejtették, hogy a király megtudta az összeesküvést és még mielőtt a király elmenekült volna, kivont karddal berohantak a jelzett mellékterembe. Itt egy embert láttak, a ki a királyi méltóság külső jeleit viseli, rávetették magukat, leszurcák s aztán gyorsan távoztak.

De az összeesküvők nem a királyt ölték meg, hanem Ribadeo gróft, a ki a királylyal ruhát cserélt. II. Juan halálából megadta a gróf utódjainak azt a kiváltságot, hogy vizkereszt napján mindig oldalán ülhessenek és sajátkezüleg átvegyék azt a ruhát, melyet a király eme napon viselt. Ez így van 465 év óta.

Utolérhetetlen műveltség. A meglehetősen vénecske házikisasszony szereti ismereteit csillogtatni. Vendégei természetesen mosás, szapulják.

— Róza kisasszony még vénebbb, mint gondoltam, mondja az egeik.

— Lehetetlen!

— Ő maga mondta.

— Ugyan, kérlek!

— Azt kérdeztem tőle, olvasta-e Aesopus meséit és ő azt felelte, hogy persze, hogy olvasta, mindjárt az első megjelenésük alkalmával.

Napoleon és táncmestere. Sardon »Madame sans gén«-jéből eléggé ismeretes és nepszerű lett I. Napoleon udvari táncmestere, Most megjelentek Desperéaux-nak, a párisi opera akkori táncmesterének emlékiratai, a melyeknek egyik részlete érdekesen illusztrálja, miként kellett Mária Lujzának, miután Napoleon neje lett, férje jelenlétében az udvarképes illemt és magatartást megtanulnia.

A tanórák közvetlenül az esketési ünnepségek után a Compiègne-ben kezdődtek. Az első órának mindjárt a kezdetén belépett a nápolyi királynő (Napoleon nővére és Murat Joachim neje), a ki azt mondta a táncmesternek, hogy helyesen teszi, ha azt kívánja, hogy a császárné előremenet ne tegye le először a lába hegyét. Desperéaux ekkor Mária Lujzához fordulva így szólt:

— Bocsánatot kérek, Felség, de ezt a hibát nem hagyhatom megrovás nélkül, mert ha az ember előre menet a lába hegyére lép, akkor hátra menet először a sarkára kellene lépnie.

E pillanatban belépett Napoleon és így üdvözölte a táncmestert:

— Jó napot, Desperéaux ur, önnek sok a dolga.

Azután nejehez fordult:

— Mindent meg kell tennie, asszonyom, a mit Desperéaux ur önnek mond, mert előbb nem viszem Párisba, míg helyesen nem tartja magát és nem tánczol jól.

— Sire — bátorzkodott megjegyezni Desperéaux — a testtartást nem tudom olyan hamar megváltoztatni, a mint kívánják. Ő felsége járásközben fejét le szokta hajtani a testet előre nyujtja.

Napoleon erre olyan durva szót mondott, hogy Desperéaux nem meri leírni. De hozzáteszi, hogy a nápolyi királynő s egyik udvarhölgye e szóra mintegy kővé meredve álltak ott. Az illetantást folytatták, a táncmester halkán tette megjegyzéseit, hogy a császár meg ne hallja, de ő mégis hallotta, hogy a császárné nem tartja fejét elég magasan, s erre Napoleon így szólt:

— Igen, igen, igaza van, azelőtt úgy tartotta magát, mint főhercegnő, — most úgy kell magát tartania, mint császárnénak.

E gyengédtelen kijelentésre ő maga tükör elé állt és mélyen hajlongott önmaga előtt; tetszelegve kérdezte, jól van-e, s a mester persze egy régi udvaroncchoz méltóan felelt. Egyszerre azt kívánta Napoleon, tanítsa meg keringőt táncolni s örülten kezdett fogogni a mesterrel.

Majd nejevel folytatta ezt a játékot. Hanem zene nélkül mégsem ment jól a keringőzés: a mesternek hegedün kellett egy darabot játszania és Napoleon vadul ugrándozott meg-görbült térdekkel.

Fél óra múlva annyira megizzadt és kifáradt, hogy abba kellett hagynia a táncot.

Kuruty!

Előre kijelentem, hogy tárczám nem lesz »érdekfeszítő«, mint a hogy manapság divatos.

Am a kit érdekel olvassa el.

. . . Egy napon, mondjuk »egy szép napon«, meguntam a tollamat, ezt a sovány, fekete barázdákat szántó irodalmi ekét s kísértáttam a Népkertbe.

Hova is menne az ember máshova, ha nem a népkertbe.

Tehát ott voltam a lombos fák közt a harmatos fűben.

Tavasz volt, — ezt előre kell bocsátanom. De ha nem is bocsátanám előre, egy ismeretes, szokott hang autentikusan dokumentálta ezt odafenn a lombos fán, csak ennyit mondván:

»Kuruty!«

Egy gyönyörű kis leveli béka ült a levelel s még egyszer ismételte, hogy: »Kuruty!«

Ez bizony béka nyelven volt mondva s miután ez tudvalevőleg univerzális, naturalis nyelv, megérttem a kis frakkos időjóst. De még többet is mondott.

Azt mondta Adelung kifogástalan nyelvében

»Hadd peéta dalolást,
Nem hoz hasznót az neked:
Kopogtathatsz jobbra-balra,
Bezárultak az egek!...

Udvariansan emeltem meg a kalapomat.
— Ah!... Jó napot kívánok, nem is tudtam, hogy emberhez van szerencsém.
— Természetesen! Különben is régi dolog, hogy a poéták előtt nyitott könyv a természet, és így mi mindenkor megértjük egymást.

— Hm... mond valamit... Nem valami elátkozott királyi herceg fenséged? Most éppen kifogytam a tárgyból. Ez az eset jó lesz egy kis »irodalmi mesé«-nek.

— Mondtam már, hogy ez nem ér semmit, kurutyolt bosszusan az én kis szomszédom. Ne áhitozzék az Olympusra... Hel-lászló letűnt, de én egy másik eget nyitok meg önnek; az legalább jövedelmezni is fog valamit.

— Vajjon?!...

— Ha ügyesen csinálja a dolgot, egybe híres és gazdag ember lesz. Én is csak ugy cselekedtem, mikor még nem mentem keresztül ezen a metamorfozison.

— Kérem legyen szives magát érthetőben kifejezni.

— Nos, igen... Én volnék Falb Rudolf (senior), a lélekvándorlás után.

— De már hiszem a lélekvándorlást! Jaj! csak én ne változzam halálom után tentatartóvá!...

— Erről biztosítom, ha tanácsomat követi.

— Mit tegyek?

— A lantpengetésnek hagyjon egyszer s mindenkorra békét, hanem e helyett legyen ön is időjós, olyan, mint én voltam.

— Nem értek hozzá.

— Kell is ahhoz tudomány! Egy kis lárma, egy kis ügyesség, és meg van minden. A többi magától jön.

— Mégis, hogy kezdjem?

— Figyelje meg a tanácsomat. Csak egy pár jóslata üssön be s a világ rögtön felkarolja önt.

— S ha kívül a turpisság?

— Üsse meg a menydörgős mennykő!

— Akkor az időre háritsa, hogy nem akart így kis szinpadit záport rögtönözni.

— Nos jól van. Hát most p. o. milyen edő fog következni?

Falb redivivus nagy komolyan felnézett pápaszemes békaszemével a firmamentumra, mely tiszta volt mint a tükör, aztán bölcsen kikurotyolta: hogy

— Ma gyönyörű időnk van.

— Azt látom. De vajjon nem-e fog még máma esni?

A proféta békamódra elnevette magát.

— Ne lássak soha zöld levelet és legyet, ha ma bebőrül az ég.

Alig, hogy béka uran kimondta az utolsó szét, forró, tikasztó légáramlat következett, mit csakhamar hidegszélzugás követett. A tükörsima ég egybe elszürkült, majd meg olyan lett, mintha valamennyi elkeseredett poéta tintakalamárisa borult volna fel, és ömlött volna szét az égen.

En tönkre ment czilinderrel és frakkal mentem haza, nem mint egy időjós, hanem mint egy kiöntött ürge.

Már most ki itt a legokosabb ember? A poéta-e, vagy a leveli béka?

Kuruty!

Ezt a kis csevegést csak úgy irtam meg, hogy olvastam a »Falb proféta«-ról egyik fővárosi lapban.

Azonban Falb proféta mégis érti csiziót. Ebben a kalmárlelkű, heringszagu világban csak a poétáknak zárultak be az egek.

G. KÁLMÁN.

Közgazdaság. Budapesti gabonatözsde.

aug. 8.

A készáruüzlet hivatalos árjegyzései a következők

Bursa	kilós	Ar 100 klg.	kilós	Ar 100 klg.
Bánsági ó	75	—	76	—
»	77	6.50	6.60	78
»	79	6.65	6.70	80
Tiszavidéki ó	75	—	76	—
»	77	6.55	6.60	78
»	79	6.60	6.80	80
Pestvidéki ó	75	—	76	—
»	77	6.50	6.60	78
»	79	6.65	6.75	80
Fehérmegyei ó	75	—	76	—
»	77	6.50	6.60	78
»	79	6.65	6.75	80
Bácskai ó	75	—	76	—
»	77	6.60	6.70	78
»	79	6.75	6.85	80
Észak magy	75	—	76	—
»	77	—	78	—
»	79	—	80	—

	Min. hekt. ben	Ar kilogram.
Rozs elsőrendű uj	70-72	5.35
» másodrendű »	—	5.30
Árpa takarmánynak »	60-62	4.50
» égetni való »	62-64	0.00
» serfőzdei »	64-66	6.20
Zab — — — — — uj	39-41	5.90
Tengeri bánsági — uj	—	3.25
» más nemű »	—	3.—
		0.00
Repeze bánsági	—	9.70

Kőbányai sertés-piacz.

aug. 8.

Hizott sertés árak: 1. Magyar első rendű Öreg nehéz (párónként — 400 klgon felüli sulyban — 45 krig. 2. Öreg közép (párónként 300—400 klgm sulyban) — krig. 3. Fialat nehéz (párónként 320 klgon felüli sulyban) 47-48 krig. 4. Fialat közép (párónként 251—320 klg.— sulyban 48—49 krig. 5. Fialat könnyű (párónként 250 klgmig terjedő sulyban (— 46—47 krig. II. Magyar szedett: Nehéz (párónként 280 klgon felüli sulyban) 45 krtól 46 krig. Közép (párónként 220 — 280 klgm terjedő sulyban) 44 45 krig. Könnyű (párónként 220 klgm terjedő sulyban 43—44 krig Szerbiai 9. Nehéz (párónként 200 klgon felüli sulyban) 48—49 krig. 10. Közép (párónként 200—260 kgr. sulyban) 45—46 krig. 11. Könnyű (párónként. 220 klgm. terjedő sulyban 44—45 krig. Sertés létszám 1896 évi aug. hó 6-ik napján volt készletben 6299 drb. 1896. aug. hó 7-ik napján felhajtott 71 drb. 1896. évi augusztus hó 7-ik napjára marad 6228. A hizottsertés üzletirányzata változatlan.

CSARNOK

Hullámok közt.

Regény két kötetben.

Irtta: CSENGEY GUSZTÁV.

Második kötet. 135

A végszámadás.

(Folytatás.)

Ebben a perczben a mellékajtó felől valami különös megható bus-komor zene zendült meg halkán, esendesen, mint az esti fuvalom, mint a szívek esendes álma... Orgona hang volt az... Bertán hideg borzadás futott végig... Farkas is sápadt volt, de nyugodt, a gyászimára és a vesztőhelyre gondolt mind a kettő.

— Bergmann Károly! — szolt most nyugodtan Farkas — a régi ismeretség emlékére hivatkozva kérek valamit tőled. Midőn a sirnál elváltunk, megköszönted, hogy nem átkoztalak meg, azt mondtad, hogy megfizetsz érte... lásd, én sem feledtem el ezt a jelenetet... kérek tehát: fizess meg azzal, hogy mint katonát golyóval végezzetek ki.

Károly arcán keserű mosoly lebbent át, most először vesztette el hidegségét ez az arc s valami csendes bánat borongott azon.

— Kövessetek.

Bertha erősen fogódzott Farkas karjába s kábultan követte Károlyt...

Bergmann őrnagy fölnyitotta az ajtót és a foglyok előtt föltárult egy — kápolna.

Az ódon kastély családi temploma volt az, ahogy régi időkben szokás volt a főurnáknál.

A kápolna ünnepélyesen ki volt világítva, az oltáron gyertyák égtek, az oltár előtt állott a pap komoly méltósággal, távolabb oldalt töle néhány férfi, de azok nem osztrák katonatisztek voltak, hanem magyar urak.

— Főtisztelendő ur! — szolt a belépő osztrák őrnagy — itt vannak a jegyesek, kiket meg fog esketni.

A villámvezér megrázkódott... Csak egy pillantást vetett Károlynak már most magasztosan ragyogó arcára, csak egy pillanatra találkozott a szemek, hanem e pillanat eléggé érthető volt. A kiengesztelődés tekintete volt ez.

Bergmann Károly bosszút állott ellenségén, elégtételt vett magának a legnagyobb, legnemesebb elégtételt, de ebben az elégtételben maga is átnemesült.

Az esküvőre meghívott tanúk előkelő magyar urak voltak, egyszerű fekete magyar diszruhában, csak egy volt köztük feltűnően honvéd tiszt ruhába öltözve, egy halvány szomorú ifju, ki most meghatottan, könyvtől csillogó szemekkel nézte a meglepett párt. Berta, a mint e szomorú ifjut meglátta, sikoltva rohant hozzá és sirva, zokogva borult keblére.

— Bátyám, édes bátyám!

A szomorú ifju Mártony Kálmán volt...

— Bajtárs! — mondá Kálmán Farkasnak, a kitörő érzelem-nyilatkozatok után — menj a sekrestyébe, ott van egy honvédöltözet, vedd le az ellenség alakját és jér vissza valódi alakodban, úgy lépj oltárhoz kedveseddel.

Ugy lett. Néhány percz múlva Farkas mint honvéd főtiszt lépett Bertával az oltár elé. Az ünnepélyes szertartás végbe ment, Farkas és Berta mint férj és feleség léptek vissza az oltártól.

A tanuknak és a papnak távoznok kellett, még pedig észrevétlenül. Bergmann ezt már előre elrendezte. Csak Kálmán maradt vissza Bergmannal és az új házaspárral.

Visszatértek a terembe.

(Folyt. köv.)

Nyilttér.

Henneberg-selyem csakis akkor valódi, ha közvetlen gyárából rendelik, fekete fehér és színeseket 35 krtól 14 frt 65 krig méterenként — sima, csikos, koczkázott, mintázottakat, damasztot sat. (mintegy 240 különböző minőség és 2000 mintázatban) sat. a megrendelt áru, postabér és vámmentesen a házhoz szállítva és mintákat postafordultával küld **Henneberg G.** (cs. k. udvari szállító selyemgyára Zürichben. Svájcba czimzett levelekre 10 kros, és levelező lapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven irt megrendelések pontosan elintéztetnek. (1.)

Bornagykereskedés,

megbízható, ügyes bevásárlókat

keres.

Szives ajánlatok

„Vin en gros 1000“

Budapest, főposta — küldendők.

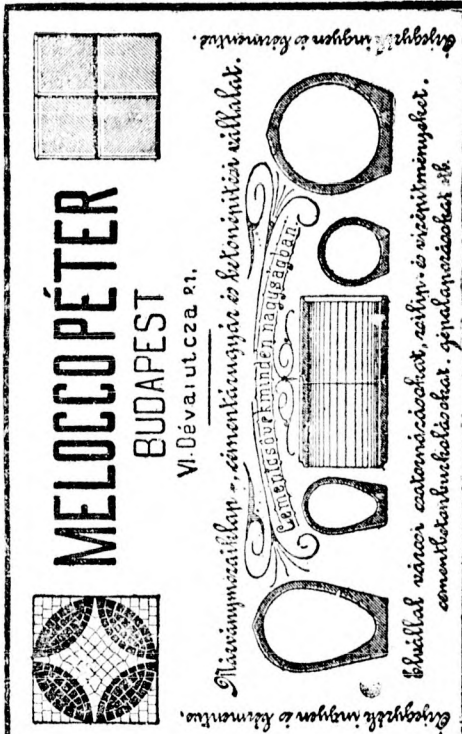
Eladó debreczeni ház.

A kis mester-utca 1172 sz. ház
8250 ööl ondódi földjével együtt
eladó.

Levélileg értekezhetni Galgóczy János gazdatisztal (Szabolcs megye.) Kisvárdán, Rabóczky tanyán.

MELOCCOPÉTER
BUDAPEST
VI. Dévay utca. 21.

Értekezési hely és kávéház
Művészetek, éremgyártás és kőművelés vállalat.
Családok számára a legelőnyösebb
Értekezési hely és kávéház
Értekezési hely és kávéház
Értekezési hely és kávéház

Cs. és kir. 7. hadtest hadbiztossága.

1893. évi 3399. számhoz.

Értesítés

A bctegék és vezényelték vendéglősszerű étkezésének 1897. évi január hó 1-től ugyanazon év december hava végéig, esetleg 3 évre, vagyis 1899. évi december hó végéig való biztosítása iránt:

1896. évi augusztus hó 27-én a temesvári 21. számú helyőrségi kórháznál
1896. évi augusztus 26-án a nagyváradai csapatkórháznál
1896. » » 28-án a debreczeni »
1896. » » 24-én a fehértemplomi »
1896. » » 26-án a karánsebesi »
1896. » » 28-án az aradi »
1896. » » 31-én a szegedi »

és pedig mindannyiszor délelőtti 10 órakor tárgyalások fognak foganatosítottatni.

A vonatkozó hirdetmény és a feltételfüzet a temesvári 7. hadtest hadbiztosságánál — továbbá a temesvári 21. számú helyőrségi kórháznál és a nagyváradai, debreczeni, fehértemplomi, karánsebesi, aradi és szegedi csapatkórházaknál, — a hirdetmény ezenkívül még a hadbiztosság területén levő minden kereskedelmi- és iparkamaránál és Arad, Debreczen, Temesvár, Szeged, Versecz, Pancsova, Nagyvárad és Hódmező-Vásárhely szabad királyi városok tanácsainál betekintethetők.

Csakis írásbeli ajánlatok fogadtatnak el. Ezek minden kórházra nézve külön teendő, egy-egy 50 krajczáros bélyeggel ellátandók és közvetlen az illető kórháznak idejekorán beküldendők.

A cs. és kir. 7. hadtest hadbiztosságától.

Az Első Magyar Gazdasági Gépgyár Részvény-Társulat által

Hutflész Kázmér ur tanyáján rendezett

cséplési próba

f. hó 8-án, azaz szombaton az eső miatt megtartható nem volt s az
SZERDÁN, f. hó 12-én, d. u. 3 órakor
fog ugyanott megtartatni,
a melyre a t. gazdaközönség figyel-
mét felhívjuk.